

THE VENICE CHARTER LA CHARTE DE VENISE

1964 - 1994

Charte de Venise - 1964
Le but d'un monument comprend, non seulement la création architecturale
soignée, mais aussi le cadre où il s'insère. Le monument est inséparable de
l'histoire où il se situe et de l'histoire dont il est le témoin. En conséquence, les
mesures monumentales doivent tenir un grand compte des conditions architecturales, urbaines et
autres, matérielles qui ont existé, avec le temps, dans une configuration historique
et humaine.

1. La conservation et la restauration des monuments constituent une discipline
qui fait appel à toutes les sciences et techniques qui peuvent contribuer à
l'étude et à la sauvegarde des faits et monuments.

Elle vise à sauvegarder tout autant l'œuvre d'art que le témoin d'une époque.

La conservation des monuments est toujours favorisée par leur affectation
à une fonction utile à la société, mais cette affectation ne peut altérer
leur valeur.

C'est dans ce limite qu'il faudra concevoir et que l'on pourra autoriser la
renovation ou la restauration des monuments, en fonction de leur état et de leur
utilisation.

2. La conservation des monuments implique d'abord le respect de leur
authenticité.

La restauration est une opération qui doit garder son caractère
inséparable. Elle vise à conserver et à révéler le mieux possible le
monument. Elle s'appuie sur le respect de la substance
originelle ou de documents authentiques et s'écrit en conséquence
l'hypothèse. Au cas où, tout travail de conservation implique une action
de comparaison à l'architecture ou l'œuvre de l'époque.

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES
CONSEJO INTERNACIONAL DE MONUMENTOS Y SITIOS

Scientific Journal

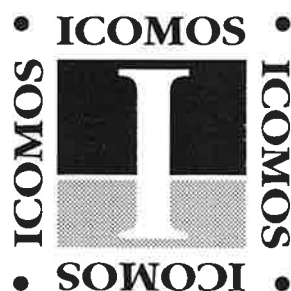
Journal scientifique

THE VENICE CHARTER

LA CHARTE DE VENISE

1964 - 1994

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES
CONSEJO INTERNACIONAL DE MONUMENTOS Y SITIOS

1994

President / Président

Roland Silva

Secretary General / Secrétaire Général

Jean Louis Luxen

Editorial Board / Comité éditorial

Sherban Cantacuzino, Chairman / Président

Carmen Anón Felió

Natalya Douchkina

Mohaman Hamah

Jan Jessurun

Raymond Lemaire

Joseph Phares

Andras Roman

Roland Silva

Giara Solar

V Trutzschler

Coordinating Editors / Editeurs coordinateurs

Sita Pieris

Cathelijne Broers

Project Coordinator / Coordinateur du projet

Hiroshi Ratnaweera

Type Setting/Composition

Lazer Print and Guilhem Beugnon

ICOMOS (Sri Lanka)

Printing /Impression

Andras Roman

ICOMOS (Hungary)

Scientific Journal / Journal scientifique

No. 4 (July-Dec 1994)

© ICOMOS

The views expressed in the articles
are those of the respective author / authors

Les opinions exprimées dans les articles
sont celles des auteurs respectifs

ISSN 1391 - 1147

Director

ICOMOS

Hôtel Saint Aignan

75, Rue du Temple

75003 Paris

Cover: First page of the original manuscript of the Venice Charter

Frontispiece: Pages from the manuscript of the original Venice Charter, Archives, University of Leuven

The Venice Charter

*translated
in*

ESTONIAN

ESTONIEN

ICOMOS National Committee using this version:

Estonia/Estonie

RAHVUSVAHELINE HARTA ARHITEKTUURIMÄLESTISTE JA NENDE KOMPLEKSIDE KONSERVEERIMISE JA RESTAUREERIMISE KOHTA

Ajaloomälestistega tegelevate arhitektide ja tehniliste spetsialistide teine rahvusvaheline kongress, Veneetsia, 1964. Vastu võetud ICOMOS-i poolt 1965. a.

Vaimse minevikupärandi kandjatena on iga rahva muinsusmälestised ammuste traditsioonide tunnistajaiks tänapäeval. Inimkond, kes pidevalt annab endale aru kultuuripärandi üldnimelikust väärtusest, võtab endale ühtlasi vastutuse selle säilitamise eest, pidades oma kohuseks anda tulevastele põlvkondadele üle kultuuriväärtused kogu nende rikkuses ja algupäras.

Just sellest tulenebki vajadus mälestiste konserveerimise ja restaureerimise printsiipide ühiseks kindlaksmääramiseks rahvusvahelises ulatuses, andes samaaegselt igale riigile vabaduse selle teostamiseks vastavalt selle rahva kultuurile ja traditsioonidele.

Põhiprintsiibid, mis esmakordselt formuleeriti 1931. a. Ateenas vastuvõetud määruses, leidsid suurt rahvusvahelist vastukaja, mille tulemuseks oli rahvuslike dokumentide ilmumine, MCM-i (ICOM-i) (Rahvusvaheline Muuseumide Nõukogu) ja UNESCO tegevus, aga ka viimati nimetatud organisatsiooni Kultuurivarade Konserveerimise ja Restaureerimise Rahvusvahelise Teadusliku Keskuse asutamine. Seoses terve rea keeruliste ja mitmepalgeliste probleemide tekkimisega ilmes vajadus nimetatud määruse uueks läbivaatamiseks, süvendamiseks ja tema tähtsuse allakriipsutamiseks uues dokumendis.

Silmas pidades ülaltoodut, võttis ajaloomälestistega tegelevate arhitektide ja tehniliste spetsialistide teine rahvusvaheline kongress, mis toimus Veneetsias 25. - 31. maini 1964. a., vastu järgmise resolutsiooni:

DEFINITSIOON

§ 1

Ajaloomälestise all mõistetakse nii üksikuid arhitektuurilisi ehitisi kui ka terveid komplekse nii linnas kui maal, mis on seotud teatud kultuuriga, tähtsate faktide või ajalooühtsustega.

See mõiste hõlmab mitte ainult väljapaistvaid mälestisi, vaid ka tagasihoidlikumaid, mis aegade jooksul on omandanud tähelepanuväärse kultuurilise väärtuse.

§ 2

Mälestiste konserveerimine ja restaureerimine on distsipliin, mis vajab kõigi nende teadus- ja tehnikaharude kaasabi, mis võivad kaasa aidata ajaloomälestiste tundmaõppimisele ja säilitamisele.

EESMÄRK

§ 3

Mälestiste konserveerimise ja restaureerimise eesmärgiks on nii kunstimälestiste kui ka ajalooliste vaatamisväärsuste kaitse.

KONSERVEERIMINE

§ 4

Mälestiste konserveerimise peamiseks ülesandeks on nende säilitamine.

§ 5

Mälestiste konserveerimine tuleb läbi viia esmajärjekorras neil juhtudel, kui mälestis tekitab ühiskondlikult kasulikku eesmärki; mälestise kasutamine sellistel eesmärkidel on soovitatav ainult juhul, kui sellega ei kaasne tema üldlahenduse ja kujunduse kahjustamist. Ainult neis raamides võib ette võtta ja lubada ümberehitusi, mis on kooskõlas uute, kaasaegsete tsivilisatsiooninõuetega.

§ 6

Mälestiste konserveerimisel tuleb arvestada tema ümbrust. Kui ümbrus on mälestisega traditsiooniliselt seotud, tuleb teda säilitada ning vältida igasuguseid uusehitusi, lammutusi jms., mis võiksid mälestise üldlahendust ja proportsioone muuta.

§ 7

Mälestis on lahutamatu seotud ajaloo ja oma asukohaga. Tema ümberpaigutamist, olgu tervikuna või osade kaupa, ei tohi lubada. Erandi moodustavad need ümberpaigutused, mis on hädavajalikud mälestise säilitamiseks või tingitud eriti tähtsatest rahvuslikest või rahvusvahelistest vajadustest.

§ 8

Dekoratiivsed elemendid, nagu skulptuurid, maalid jms., on mälestise lahutamatud osad; neid ei tohi temast eraldada, välja arvatud juhtudel, mil see osutub ainsaks säilitamise võimaluseks.

RESTAUREERIMINE

§ 9

Restaureerimist võib teostada erandjuhtudel - kui seda dikteerib mälestise säilitamise vajadus või püüde alla kriipsutada tema esteetilist ja ajaloolist väärtust; restaureerimistööd ei tohi sealjuures kahjustada vanu substantse ning peavad tuginema originaaldokumentidele. Restaureerimine peab lõppema seal, kus algab hüpotees; igasugused uued, äärmiselt vajalikud detailid peavad olema kooskõlas arhitektuurilise kompositsiooniga ja kandma meie aja iseloomu.

§ 10

Juhtudel, kui traditsiooniline tehnika osutub mitesobivaks, võib mälestise restaureerimisel kasutada kaasaegset restaureerimise ja konstrueerimise tehnikat, mille väärtust peavad kontrollima ja kinnitama teaduslikud andmed ja kogemused.

§ 11

Erinevate ajastute kihistusi tuleb säilitada, kuna stiiliühtsus ei ole restaureerimise lõppülesandeks. Kui mälestis kannab erinevate ajastute jooni, on ühe kihi eemaldamine õigustatud ainult sel juhul, kui eemaldatavad detailid pole väärtuslikud, kui arhitektuuriline kompositsioon kujutab endast pärast restaureerimist silmapaistvat

väärtust ajaloolisest, arheoloogilisest või esteetilisest seisukohast ja kui mälestise seisukord on piisavalt rahuldav. Kõrvaldamisele määratud elementidele hinnangu andmine ja nende eemaldamise otsustamine ei tohi sõltuda ainuüksi projekti autorist.

§ 12

Taastatud osad peavad mälestisega harmooniliselt sobima, kuid samal ajal originaalist erinema, et nad mälestise kunstilist ja ajaloolist ilmet võltsiks ei muudaks.

§ 13

Üksikosate taastamist võib lubada ainult sel juhul, kui see ei muuda ehitise kõige huvitavamaid elemente, tervet ansamblit, kompositsioonilist harmooniat ja seost lähima ümbrusega.

ARHITEKTUURIMÄLESTISTE KOMPLEKSID

§ 14

Arhitektuuri mälestiste kompleksidesse tuleb nende tervikliku säilitamise huvides suhtuda erilise hoolega, parandada nende kasutamistingimusi, heakorda, seada nad täielikku korda. Selliste komplekside konserveerimis-restaureerimistöödel tuleb lähtuda eespool nimetatud printsiipidest.

VÄLJAKAEVAMISTEST

§ 15

Arheoloogilised väljakaevamised tuleb läbi viia vastavalt teaduslikele normidele ja põhimõtetele, mis on vastu võetud UNESCO poolt 1956. aastal (määrused defineerivad rahvusvahelisi norme, mida tuleb järgida arheoloogilistel väljakaevamistel). Tuleb kindlustada abinõud varemete alaliseks kaitseks nii arhitektuursete elementide kui ka leitud esemete osas. Samuti on vaja võtta kasutusele abinõud, mis aitavad mõista avastatud mälestiste tähtsust, kusjuures tema tõeline olemus moonutamata jääks.

Igasuguseid taastamistöid tuleb vältida, välja arvatud "anastylos", s. t. kui seda nõuab mälestise kaitsmine või tema vormide järjekestvuse säilitamine.

DOKUMENTATSIOON JA PUBLIKATSIOON

§ 16

Konserveerimis-restaureerimis-, samuti arheoloogiliste töödega peab alati kaasnema põhjalik dokumentatsioon analüütiliste ja kriitiliste aruannete näol, mis on illustreeritud jooniste ja fotodega. Dokumentatsioon peab hõlmama läbiviidavate tööde kõiki faase, nagu näiteks mis tahes osade, samuti tööde käigus avastatud tehniliste ja formaalsete elementide eemaldamist, kindlustamist, paigutamist vastavatele kohtadele või täiendamist. Dokumentatsioon peaks paiknema mõne ühiskondliku organisatsiooni arhiivis, et uurijad seda kasutada saaksid. Soovitav on taoliste materjalide publitseerimine.